

Dekrét o charitatívnej službe

1 *Dôstojnosť človeka, ktorý je stvorený na Boží obraz, úzko súvisí s dvomi základnými právami každej ľudskej osoby: s právom na život od počatia až po prirodzenú smrť a s právom na dôstojný ľudský život.*

2 *V úsilí o povznesenie ľudskej dôstojnosti Cirkev preukazuje prednostnú lásku k chudobným a núdzným. Táto láska jednoducho vyjadruje prioritu služby hladujúcim, žobrákom, bezdomovcom, chorým a ľuďom bez výhľadu na lepšiu budúcnosť.*

3 *Katolícke spoločenstvo musí zintenzívniť svoju pastoračnú prácu medzi týmito ľuďmi a venovať pozornosť ich starostiam a otázkam spravodlivosti, ktoré sa týkajú ich života. Život každej osoby – či osoby dieťaťa v materskom lone alebo chorého, postihnutého a starého – je darom pre všetkých¹.*

CHARITA AKO SÚČASŤ ŽIVOTA CIRKVI

4 Samozrejmým prejavom viery a života veriaceho človeka má byť charitatívna služba, ktorá je milosrdnou láskou prejavujúcou sa konkrétnymi skutkami.

5 Charitatívna činnosť Cirkvi je živým výrazom Ježišovej lásky a nevyhnutnou súčasťou služby evanjeliu. Preto Cirkev zakladá charitatívne diela a dáva podnety, aby tieto služby konali aj iní².

6 Vo vedomí, že každému človeku sa má poskytnúť všetko, čo potrebuje k dôstojnému ľudskému životu, teda jedlo, odev, prácu, výchovu a kultúru, pokoj a bezpečnosť, solidárne zmýšľajúci kresťan pamätá nielen na svoje vlastné životné potreby, ale aj na potreby a hmotné dobrá tých, ktorí sú v núdzi alebo nevlastnia nič³.

7 Princíp solidarity reguluje sociálne vzťahy členov Cirkvi, ktorá sa svojou charitatívnou činnosťou usiluje o to, aby mali sociálne odkázaní ľudia zabezpečené nevyhnutné prostriedky na dôstojný život.

8 Charitatívna činnosť môže byť organizovaná spoločenstvom či inštitúciou, ale veriaci nemajú zabúdať ani na neorganizovanú charitu v bežnom živote voči konkrétnemu človeku. Ide o prejav lásky a výraz autentickej kresťanskej viery.

9 Charitatívna služba trpiacim a núdzným je určitým druhom laického apoštolátu a má byť vykonávaná v duchu učenia Cirkvi. Charitatívni pracovníci majú poslúžiť nielen telu, ale postarať sa aj o spásu duše človeka.

10 Každý, kto sa venuje kresťanskej charite, má hľadiť na bližneho očami viery, zvlášť v chorom, v trpiacom a v osamotenom vidieť trpiaceho Krista. Služba ľuďom v núdzi je službou samotnému Kristovi.

11 Vzhľadom na náročnosť úloh a každodenné stretávanie sa s utrpením a biedou nemá chýbať charitatívnym pracovníkom duchovná a pastoračná starostlivosť, koordináciou ktorej má byť v arcidiecéze poverený zodpovedný kňaz.

¹ Por. JÁN PAVOL II., *Ecclesia in Asia*, 34-35.

² Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gaudium et spes*, 42.

³ Por. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 1906-1909.

12 Podobne má byť pre každé charitatívne zariadenie menovaný duchovný správca, ktorý zabezpečuje pastoračnú starostlivosť pre ľudí v núdzi a tiež duchovnú formáciu pracovníkov a dobrovoľníkov charity, ktorí sa majú vyznačovať humánnymi duchovnými postojmi⁴.

13 Charitatívni pracovníci si majú vyhradiť čas na modlitbu, zvlášť pri spoločných stretnutiach a poradách.

14 Všetky problémy týkajúce sa charitatívnej činnosti sa majú riešiť v duchu kresťanskej lásky a so zreteľom na dobro tých, pre ktorých je charitatívna služba zameraná.

ARCIDIECÉZNA CHARITA

15 Organizátorom charitatívnej činnosti v arcidiecéze je Arcidiecézna charita (ďalej v skratke ADCH) zložená okrem svojho centra aj z rôznych zariadení. Je cirkevnou právnickou osobou ustanovenou diecéznym biskupom. Jej činnosť usmerňuje ním vydaný štatút.

16 ADCH je okrem organizovania sociálnej pomoci aj iniciátorom nových činností a koordinátorom existujúcich projektov v arcidiecéze. Poskytuje službu núdnym, biednym, odkázaným, chorým a umierajúcim.

17 ADCH šíri kresťanské zásady charity v spoločnosti a pri svojej činnosti spolupracuje s rôznymi cirkevnými, štátnymi i mimovládnyimi inštitúciami.

18 ADCH zriaďuje a prevádzkuje charitatívne služby, domovy, ústavy a iné zariadenia vrátane zdravotníckych, organizuje zbierky materiálnej a finančnej pomoci a humanitárne akcie za účelom pomoci núdnym v arcidiecéze i mimo nej.

19 Základnými zložkami ADCH je charita s právnou subjektivitou, charitatívne zariadenia nezávislé z administratívneho hľadiska a dobrovoľná charita.

20 Štatutárnym zástupcom ADCH je riaditeľ. Menuje ho diecézny biskup na základe výsledku výberového konania. Riaditeľa môže z vážnych dôvodov odvolať diecézny biskup. Riaditeľ zodpovedá za ADCH, usmerňuje činnosť centra a jej jednotlivých zložiek. Jeho kompetenciu podrobnejšie vymedzuje štatút ADCH.

21 Rada ADCH je poradným orgánom riaditeľa ADCH. Je zložená najmenej z piatich ľudí, ktorých na návrh riaditeľa menuje diecézny biskup na obdobie troch rokov. Pre dôležité rozhodnutia riaditeľ potrebuje jej súhlas. Rada ADCH sa riadi vlastnými stanovami, ktoré schválil diecézny biskup. Na zasadnutiach rady ADCH sa zúčastňuje diecézny biskup alebo ním menovaný delegát.

22 Kontrolným orgánom ADCH je revízna komisia ADCH zložená aspoň z troch členov, ktorých na návrh diecéznej ekonomickej rady menuje diecézny biskup.

23 Úlohou revíznej komisie je kontrolovať celkovú činnosť ADCH a celého jej hospodárenia vrátane jednotlivých zložiek. Revízna komisia predkladá každoročne správu riaditeľovi ADCH, rade ADCH a diecéznej ekonomickej rade. Členovia revíznej komisie nemôžu byť členmi rady ADCH.

24 Pri spravovaní majetku dodržiava ADCH kánonické predpisy ohľadom majetku Cirkvi a príslušné štátne zákony a nariadenia.

25 ADCH organizuje prostredníctvom farností finančnú zbierku dvakrát v roku spravidla na prvú pôstnu a prvú adventnú nedeľu.

⁴ Por. PÁPEŽSKÁ RADA PRE LAIKOV, *Dôstojnosť starého človeka a jeho poslanie v Cirkvi a vo svete*, str. 34.

CHARITATÍVNA ČINNOSŤ VO FARNOSTI

26 Charitatívna činnosť má byť trvalou súčasťou života každej farnosti. Farár vedie veriacich prostredníctvom katechézy a homílie k vnímaniu potrieb trpiacich, starých a chorých ľudí a tiež k tomu, aby konkrétnymi činmi vyjadrili svoj súcit s nimi a pomáhali im, aby činnosť charity prijali za svoju.

27 V spolupráci s pastoračnou radou prípadne hnutiami a rehoľami pôsobiacimi na území farnosti sa kňaz usiluje nájsť veriaceho, ktorý by prevzal zodpovednosť za sociálnu oblasť.

28 Je dobré, ak sa vo farnosti nájdu dobrovoľníci, ktorí sa rozhodnú napomáhať organizovaniu a koordinácii charitatívnej činnosti vo farnosti. Za týmto účelom môže na základe súkromnej dohody najmenej troch kresťanov-katolíkov po predchádzajúcom súhlase farára a riaditeľa ADCH založiť súkromné združenie veriacich⁵ – dobrovoľnú (farskú) charitu.

29 Aby bola charita vo farnosti kánonicky zriadená ako verejná právnická osoba⁶, farár predloží rade ADCH písomný projekt činnosti, kde bude jasne preukázaná a dokladovaná užitočnosť tejto činnosti v mieste svojho pôsobenia, spôsob prevádzky, predpokladané náklady, personálne a materiálne zdroje na ich pokrytie. Ak rada ADCH schváli projekt, riaditeľ ADCH požiada diecézneho biskupa o vydanie potrebného dekrétu.

30 Činnosť farskej charity usmerňuje štatút schválený diecéznym biskupom, partikulárne a všeobecné predpisy kánonického práva a príslušné štátne zákony.

31 Do oblasti farskej charity patrí charitatívna služba v rodinách. Túto formu služby zabezpečujú strediská opatrovateľskej služby či agentúry domácej ošetrovateľskej služby, ktoré pomáhajú starým, chorým a opusteným ľuďom v ich vlastnom životnom prostredí zabezpečiť nevyhnutné základné životné úkony a práce v domácnosti a udržať kontakt so spoločnosťou⁷.

32 Deti a mládež môžu pomáhať chorým a trpiacim tým, že svojou aktivitou pod vedením katechétov a animátorov získavajú prostriedky na konkrétnu pomoc, navštevujú starých, chorých a opustených a pomáhajú im.

33 Farské spoločenstvo si má všímať rodiny v núdzi a nájsť pre ne vhodnú formu pomoci (napríklad prostredníctvom spolku sv. Vincenta, potravinovej banky, charitatívneho šatníka, poradenstva a pod.). Odborné skúsenosti poskytuje Slovenská katolícka charita.

VOLUNTARIÁT

34 Súčasťou života veriacich má byť aj pravý zmysel kresťanskej dobrovoľnej služby, ktorá pramení z viery a je ňou živená⁸.

35 Dobrovoľníci môžu prevziať starostlivosť o jednorazovú alebo trvalejšiu pomoc starým, chorým a núdnym, pomáhať pri humanitárnych akciách vo farnosti, či s inými potrebnými prácami v oblasti charity. Dobrovoľníci konajú svoju službu bezplatne.

36 Za účelom prehĺbenia charitatívnej zodpovednosti o núdzných a rozvoja dobrovoľnej služby odporúča sa sláviť vo farnostiach týždeň milosrdenstva vhodne situovaný do liturgického roka, napríklad po prvej pôstnej nedeli.

37 Počas týždňa milosrdenstva sa má zintenzívniť charitatívna činnosť vo farnosti a informovanosť

⁵ Por. *CIC*, kán. 299.

⁶ Por. *CIC*, kán. 114 § 3.

⁷ Por. PÁPEŽSKÁ RADA PRE LAIKOV, *Dôstojnosť starého človeka a jeho poslanie v Cirkvi a vo svete*, str. 28.

⁸ Por. JÁN PAVOL II., *Ecclesia in Europa*, 85.

o činnostiach a projektoch ADCH, majú sa predstaviť a povzbudiť spoločenstvá organizovaných dobrovoľníkov vo farnosti a formovať sociálne ctenie veriacich prostredníctvom seminárov, prednášok, homílií, či iným spôsobom.

CESTY LÁSKY A NÁDEJE

38 Od každého veriaceho sa vyžaduje prinášať nádej a dobrovoľne slúžiť v láske k blížnemu. Prednostná láska ku chudobným a núdnym je nevyhnutným rozmerom kresťanstva a služby evanjeliu⁹.

39 Svedectvo novej nádeje a lásky je potrebné osobitne preukazovať poskytnutím praktickej pomoci a podpory matkám, ktoré sú nerozhodné v otázke zachovania života svojho počatého dieťaťa, alebo sa s novorodencami ocitnú v materiálnej núdzi, majú existenčné ťažkosti s bývaním, alebo iné problémy.

40 Ďalším prejavom charitatívnej pomoci je „Adopcia na diaľku“, ktorú samostatne realizuje Slovenská katolícka charita. Tento projekt umožňuje deťom z chudobných rodín v misijných krajinách získať podporu od dobrodincov pre ich vzdelávanie, výživu a zdravotnú starostlivosť.

41 Požiadavky pomoci rôznym skupinám ľudí a z toho vyplývajúce úlohy sú veľké. Nemožno urobiť a splniť všetko. To nemôže oslabiť výzvu a odhodlanie žiť činorodou láskou a slúžiť evanjeliu nádeje.

42 Jednotlivé farnosti a ich rôzne spoločenstvá preniknuté istotami viery sa majú usilovať o budovanie obce či mesta hodného človeka vo vedomí, že každé semienko spravodlivosti a lásky zasiate v časnosti kvitne pre večnosť¹⁰.

Dekrét o charitatívnej službe
schvaľujem a nariaďujem jeho zverejnenie
pre dobro Košickej arcidiecézy.
V Košiciach, dňa 25. novembra 2006
✠ Mons. Alojz TKÁČ, arcibiskup-metropolita

⁹ Por. JÁN PAVOL II., *Ecclesia in Europa*, 86.

¹⁰ Por. JÁN PAVOL II., *Ecclesia in Europa*, 97 a 104.